

П. О. СЕЛІГЕЙ

Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України
м. Київ, Україна
Електронна пошта: Selihey@nas.gov.ua
<https://orcid.org/0000-0001-9433-0972>

АНГЛІЙСЬКА МОВА ТА ЇЇ МАЙБУТНЄ: ТРИ СЦЕНАРІЇ

У наш час англійська мова претендує на статус не просто міжнародної, а й першої на Землі світової мови. Ключову роль у її поширенні відіграє не так легкість для вивчення, як політичне, економічне, науково-технічне та культурне лідерство англо-мовних країн. Натепер носіїв англійської як другої мови втричі більше, ніж тих, для кого вона рідна. Практично всі мовні рейтинги за різними параметрами віддають їй безперечну першість.

Попри це мало хто замислюється над майбутнім англійської мови. Одні прогнозують, що в перспективі вона назавжди закріпиться як головна чи навіть єдина світова мова (Д. Крістал). Інші розглядають її домінування як явище тимчасове: з другої половини ХХІ ст. за статус міжнародної у своїх регіонах з нею на рівних конкуруватимуть такі мови, як китайська, гінді / урду, іспанська, арабська (Д. Греддол). Заледве можна бути впевненим, що в майбутньому нинішній статус англійської мови ніяк не зміниться, адже раніше всі міжнародні мови рано чи пізно здавали свої позиції.

У статті за допомогою методу сценаріїв спрогнозовано довготермінові перспективи англійської мови. Запропоновано три варіанти дальшого її розвитку з різними результатами. Сценарій 1: англійська мова стрімко поширюється в усіх країнах, практично в усіх суспільно значущих сферах, стає єдиною світовою й утримує цей статус необмежено тривалий час. Сценарій 2: унаслідок поширення на всіх континентах англійська зазнає субстратних впливів місцевих мов, виникають нові її варіанти, що згодом призводить до її фрагментації з наступною дивергенцією. Сценарій 3: англійська збереже цілісність, але втратить провідну роль у міжнародному спілкуванні на користь інших мов. Оцінено ймовірність кожного з наведених сценаріїв.

Ключові слова: англійська мова, міжнародні мови, соціолінгвістика, мовне прогнозування, метод сценаріїв, міжмовна конкуренція.

Якщо в минулі епохи міжнародні мови поширювалися тільки в окремих регіонах світу, то в наш час англійська претендує на роль першої в історії всесвітньої мови. Сьогодні вона впевнено завойовує все нові й нові обшари як найпопулярніша іноземна мова. Найзапекліші антиглобалісти з різних країн — і ті найчастіше спілкуються між собою англійською. Практично всі мовні рейтинги за різними параметрами віддають їй безсумнівну першість. Статус мови-лідерки відбився навіть у термінологічному протиставленні *English language — non-English languages*¹.

¹ Пор. назви наукових статей: «Estimation of English and non-English language use on the WWW», «Non-English languages enrich scientific knowledge», «Sentiment

REFERENCES

- Bulakhovskiy L. A. (1975–1983). Vybrani pratsi : in 5 vols. Kyiv: Naukova dumka. [In Ukrainian].
- Crystal D. (2003). English as a Global Language. Cambridge: Cambridge University Press.
- EF English Proficiency Index: A Ranking of 100 Countries and Regions by English Skills. (2020). URL: <https://bit.ly/3vIVb1J> (last accessed: 10.02.2022).
- Ethnologue. English (25th ed., 2022). URL: <https://bit.ly/3sUVKWP> (last accessed: 17.04.2022).
- Graddol D. (2006). English Next. London: The British Council.
- Graddol D. (2000). The Future of English? A Guide to Forecasting the Popularity of the English Language in the 21st Century. London: The British Council.
- Mayle P. (2016). French Lessons: Adventures with Knife, Fork, and Corkscrew. URL: <https://bit.ly/3p1nO7V> (last accessed: 14.03.2022).
- Sapir E. (2014). Language: An Introduction to the Study of Speech. Cambridge: Cambridge University Press.
- Selihey P. O. (2000) Z istorii puryzmu v anhliiskii literaturnii movi. III. *Movoznavstvo*, (1), 15–23. [In Ukrainian].
- Tkachenko O. B. (2001). K sociolingvisticskoj klassifikacii yazykov. *Kul'tura narodov Prichernomor'ya*, (19), 15–41. [In Russian].
- The English Effect. The Impact of English, What it's Worth to the UK and why it Matters to the World. (2013). London: British Council.

P. O. SELIHEY

O. O. Potebnia Institute of Linguistics of the National Academy of Sciences of Ukraine
Kyiv, Ukraine

E-mail: Selihey@nas.gov.ua

<https://orcid.org/0000-0001-9433-0972>

ENGLISH AND ITS FUTURE: THREE SCENARIOS

Currently, English claims the status of not just an international, but the first world language. The key role in its dissemination is played not so much by ease of learning, but by the political, economic, scientific, technical and cultural leadership of the English-speaking countries. Now there are three times more speakers using English as a second language than those for whom it is native. Almost all language ratings in various parameters give it undoubted superiority.

Despite this, few people think about the future of the English language. Some researchers predict that in the future it will forever establish itself as the main or even the only world language (D. Crystal). Other researchers consider its dominance as a temporary phenomenon: from the second half of the XXI century Chinese, Hindi/Urdu, Spanish, and Arabic will compete with it on equal terms for international status in their regions (D. Graddol). One can hardly be sure that in the future the current status of the English language will not change in any way, because earlier all international languages gave up their positions sooner or later.

Using the scenario method, the article predicts the long-term prospects for the English language. Three variants of its further development with different results are proposed. Scenario 1: English is rapidly spreading in all countries, in almost all socially significant areas, becomes a single world language and holds this status for an indefinitely long time. Scenario 2: because of spreading on all continents, English experiences the substratum influence of local languages, new variants of it arise, which subsequently leads to its fragmentation with subsequent divergence. Scenario 3: English will retain its integrity, but will lose its leading role in international communication in favor of other languages. The probability of each of the above scenarios is estimated.

Keywords: English, international languages, sociolinguistics, language forecasting, scenario method, interlingual competition.

Дата надходження до редакції — 26.05.2022

Дата затвердження редакцією — 27.05.2022